

Langå

UDVIKLINGSPLAN
FOR LANGÅ 2018

FORORD

Langå udviklingsplan er et udtryk for borgernes visioner og ønsker for landsbyen. Udviklingsplanen fortæller om Langå, som den er i dag, men fortæller også, hvad Langås beboere ønsker sig for landsbyen fremover, så den kan blive ved med at udvikle sig og være et godt sted at bo.

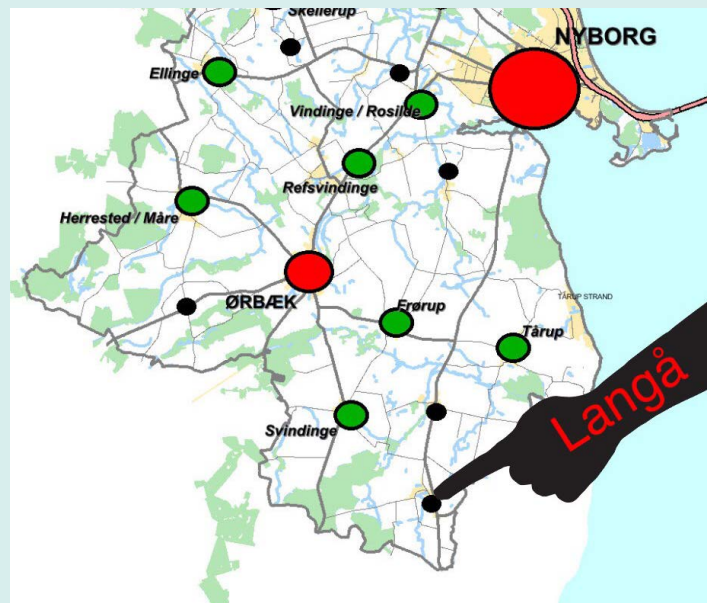
Udviklingsplanen er borgernes plan, og den kan bruges som et udgangspunkt for landsbyrådets eget arbejde, men den kan også bruges til at fortælle udadtil om landsbyens planer og ønsker.

I Langå har Landsbyrådet, i forbindelse med vores "Spis sammen arrangementer" fremført ideen med at få udarbejdet en Landsby udviklingsplan.

Herfra er en landsbygruppe på 5 personer opstået og disse har skrevet, tegnet og fortalt.

Ved et efterfølgende "Spis sammen arrangement" er der drøftet omkring proces og muligheder. Alle, de mellem 80 og 100 fremmødte ved arrangementerne, har haft mulighed for at korrigere og komme med ændringsforslag, hvilket også har været benyttet, til fælles bedste, for den endelige plan.

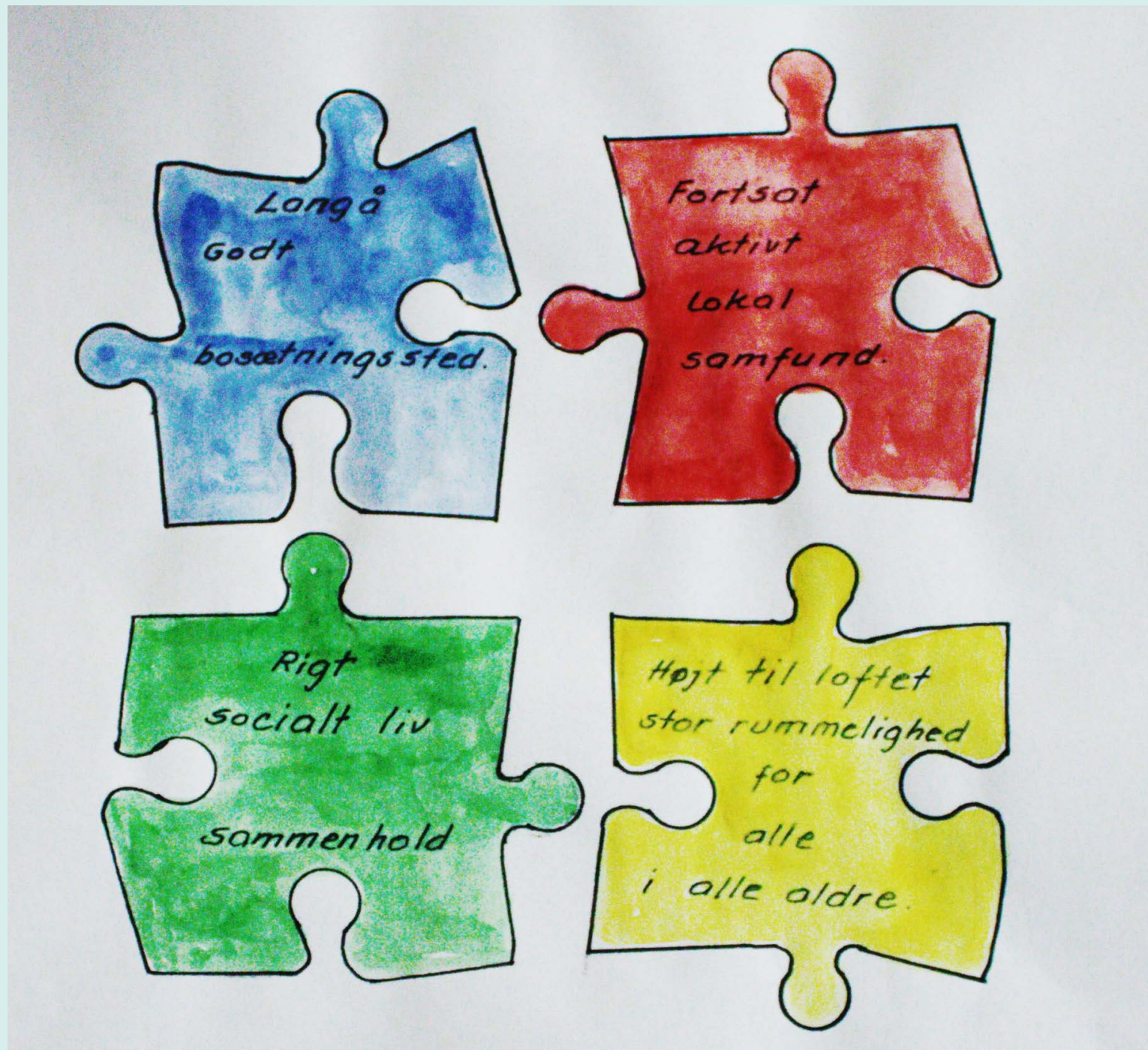
Arbejdet har til dels været faciliteret af Nyborg Kommune, der igangsatte en indsats for udviklingsplaner for kommunens landsbyer efter opfordring fra landsbyrådene.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Vision for fremtiden	s. 3
Historisk karakteristik af Langå	s. 4
Sådan er det at bo i Langå	s. 6
Grønne områder	s. 8
Bevaringsværdier	s. 9
Udviklingsplan	s. 10

VISIONER FOR FREMTIDEN

HISTORISK KARAKTERISTIK AF LANGÅ

Fra fortid til nutid

Langå er nævnt første gang i 1337 under navnet Langwogh. Forleddet er tillægsordet `lang`. Efterleddet kan være det gammeldanske navneord `wagh`, som betyder oprørt hav eller bølgegang..

Langå er en ´adelby´. Det vurderes, at Langå er blevet anlagt i overgangen mellem vikingetid og middelalder.

Hvor gammel er Langå? Vi kan ikke svare. Som Landsby må den have eksisteret helt tilbage til 1200 tallet, da det ældste af kirken er fra den tid. Man kan ikke forestille sig en kirke uden et sogn. I Trap Danmark henvises til året 1327, hvor en kilde omtaler byen ved navnet "Langwogh". Det lange vand (måske Rygaard Mose).

Langå var anneks til Hesselager, indtil det ved kongebrev af 25/1 1553 blev et eget pastorat med Øksendrup til anneks.

Vest for Langå ligger Herregården Rygård. Den nævnes første gang i 1372, hvor gården var ejet af Hagbard Jonsen. Rygård har gennem tiderne tilhørt mange familier, blandt andre familien Urne, men især greve Adam Gotlob Moltke fortjener at blive nævnt. Moltke købte Rygård i 1766 af Edel Margrethe Gyldenkrone, enke efter Peder Von Pultz. Moltke anses for at være blandt sin tids dygtigste landmænd. Moltke havde tidligere erhvervet Glorup. I 1773 blev Rygård underlagt Glorup birk, hvilket betyder retskreds.

Moltke øgede Rygårds udbytte, forbedrede bøndernes jorder, ophævede jordfællesskab med Langå by og delte sin egen jord i 11 komplette marker. Grøfter og vandledninger blev forbedret på markerne, som blev adskilt ved hegn og stengærder.

Moltke er således med til at begynde udskiftningen af Langå by allerede i 1767. Sønnen Gehbart Moltke-Huidtfeldt fulgte i sin fars fodspor og i 1808 sker der endnu en udflytning i Langå. Ligesom sin far gik Gehbart meget op i bøndernes vilkår.

Beliggenheden mellem to store godser, Glorup og Rygård, har sat sit præg, ikke blot hvad landbruget angik, men også på befolkningen, da der tidligere var ansat mange tjenestefolk, der uundgåeligt satte aftryk på byens liv.

Langås mest kendte bysbarn er organisten og kirkekomponisten Thomas Linnemann Laub. Han blev født den 5. december 1852 og var den andenældste og eneste dreng ud af en børneflokk på 5. Hans fader, Hans Jørgen Trojel Laub, var sognepræst i Langå. Han døde den 12. januar 1863 da Thomas var 10 år. Herefter flyttede familien til København, hvor Thomas blev optaget på musikkonservatoriet i 1873. Thomas er især kendt for at have komponeret musikken til: "Dejlig er den himmel blå", "Hil dig frelser og forsoner" og "Morgenstund har guld i mund". Thomas Laub har desuden komponeret kvarters og timeslagene til rådhusklokkerne på Københavns rådhus.

En anden kendt person, som fortjener at blive nævnt, er arkæologen og numismatikeren Julius Benjamin Sorterup (8/5 1815 – 17/2 1849). Sorterup er ganske vist ikke født i Langå, men blev sognepræst her i 1848 ind til sin død allerede i februar 1849. Sorterup er især kendt for sine fortegnelser over generalmajor C.D. Krebers mønt- og medaljesamling, hvori han havde indføjet mange oplysninger til dansk mønthistorie.

I 1897 kom jernbanen til Langå. Byen fik sin egen station med navnet Rygaard. Navnet Langå var optaget af Langå station i Østjylland. Langå havde jernbanestation på Svendborg-Nyborg Banen fra 1897 til 1964.

I 1933 blev der bygget en jernbanebro - viadukt i den nordlige ende af byen. Den er stadig eksisterende og knejser majestætisk hen over Byvejen. Stationsbygningen er bevaret på Byvejen 17, og er i dag privatbeboelse.

I 1899 beskrives Langå således: "Byen Langaa (1407: Langw, maaske Langhøj), ved Landevejen, med kirke, Præstegd., Skole, Andelsmejeri og Jernbanestation ("Rygaard Station").

Meget forandrede sig i Langå de sidste 15 år af 1800 tallet og de første årtier af 1900 tallet. Jernbanen kom med station, der blev bygget ny skole (den gamle var for lille). Der blev bygget forsamlingshus. Der var 2 savværker, et væveri, et uldspinderi, en foderstofhandel. Der kom håndværkere: murer, tømrer, snedker og maler. Dernæst 3 købmænd, slagter, skomager, urmager, manufakturhandler, skrædder, bager og frisør. Allerede år 1800 var der smed i Langå.

Sidste halvdel af 1920'erne og 1930'erne var generelt ikke gode år for ret mange. Langå oplevede også trange tider, dernæst krigsårene og hvad det indebar. Efter krigen begyndte affolkningen af de små samfund og dermed blev der mindre brug for de mange små og mellemstore virksomheder og butikker. Landsbyboerne fik arbejde uden for sognet, de fik biler og kunne tage varer med hjem. Der var ikke mere behov for forretningerne.

I 1964 blev banen nedlagt. De følgende år lukkede posthuset, mejeriet og skolen. Sidst i 1980'erne lukkede den sidste butik.

Uldspinderiet er den eneste virksomhed der har overlevet og der produce-

res stadig ved spindemaskinerne, af Henrik Hjelholt som er 4. generation i virksomheden.

Der er stadig 2 skoler i byen – men ingen børn går i skole der. Der er en station, men ingen jernbane.

Der blev så stille på landet.

Men Langå sover ikke Tornerosesøvn.

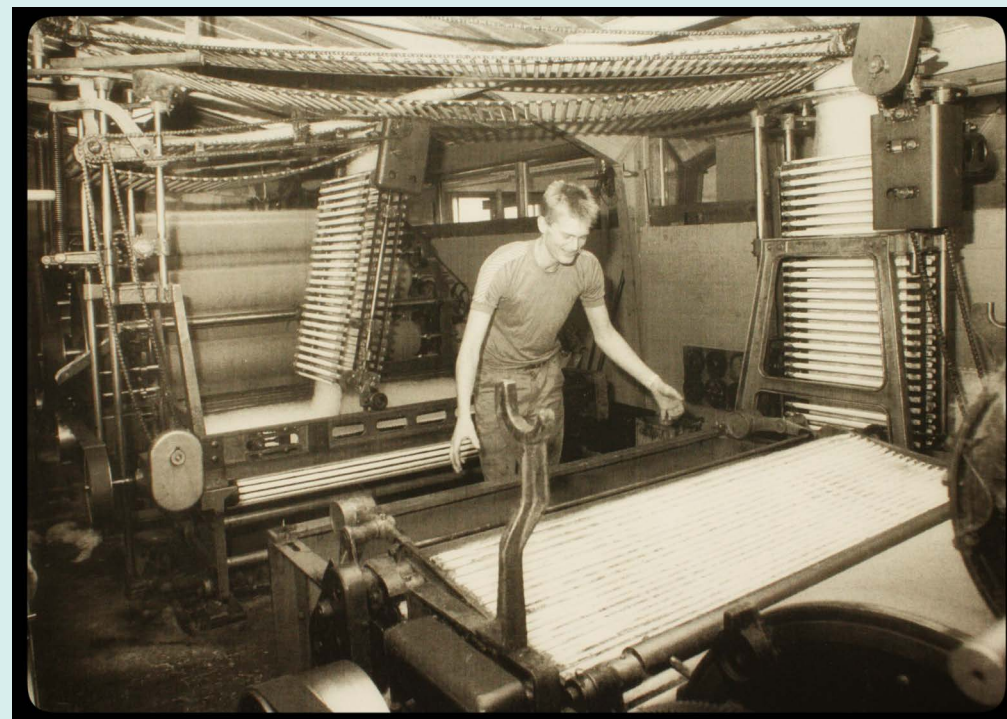
Der er bygget nye huse midt i noget af det ældste af Langå by.

Der er et driftige socialt engagement ved:

Kirke, Forsamlingshus, Landsbyråd, Støtteforening til forsamlingshus og vandværk.

I 1966 blev Langå en del af Ørbæk Kommune

I 2007 blev Ørbæk Kommune sammenlagt med Nyborg Kommune og derved blev Langå den yderste landsby mod syd, i Nyborg Kommune.

SÅDAN ER DET AT BO I LANGÅ

Langå er en oase i den allersydligste del af Nyborg Kommune. Vi har korte afstande til naturen, skoler og et meget aktivt lokalsamfund. Vi har let til offentlig transport, hvor vi med bus kan komme til Svendborg og Nyborg for videretransport til "den store verden" længere væk. Det kunne være Odense, Århus og København.

Vi er heldige at kunne profitere af tilbud på begge sider af kommunegrænsen mellem Nyborg og Svendborg.

Specielt kan nævnes, at vi på kort tid kan nå en af de strande vi er omgivet af som Kongshøj, Klintholm, Bøsøre, Revsøre og Lundeborg. Udover havbade er der her mange dejlige stier, der indbyder til gåture langs vand og skov.

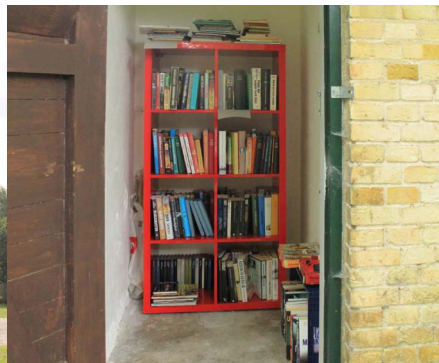
Vi har cykelsti der betyder at alle kan komme trygt på cykel til Øksendrup, Frørup og Ørbæk og derfra videre til Herrested og Nyborg.

Langå har flere foreninger, der alle bidrager til sociale aktiviteter for beboere i alle aldre:

- Langå Forsamlingshus
- Støtteforeningen til Langå Forsamlingshus
- Vandværket
- Landbyrådet

Og vores smukke kirke, hvorfra der udover gudstjenester, arrangeres sangaftener, foredrag og læsekreds.

Der er også en lille "bogbytteboks" fra klubhuset på sportspladsen.

Det er svært at finde en måned i løbet af et år, hvor der ikke er et arrangement man kan deltage i.

Succeserne kan måle sig ved deltagerantal.

Ved de 5 til 6 Spis sammen arrangementer, der afholdes hvert år, deltager mellem 70 og 90 hver gang. Det er ganske uformelle timer mellem kl. 18 og 21, hvor der spises mad, tilberedt af nogle af byens borgere der har lyst til dette. En gruppe beboere, der synes de har tilberedt mad nok i deres liv, dækker de fineste borde. Alle nyder disse aftener og specielt børnefamilierne kan deltage uden at skulle have barnepige, da alle børn er meget velkomne både dem i klapvogne og børnestole. En gang pr. sæson afholder kirken aftengudstjenesten i forbindelse med "spis sammen". Det er en stor glæde, at kunne nyde prædiken og roen i kirken og efterfølgende spise i forsamlingshuset.

Et specielt Spis Sammen arrangement er vores "Tarteletterning". Her lægger et antal beboere hjem til og tilbereder tarteletter for grupper af 6-8 andre beboere der så går rundt og spiser en tartelet ved hver værtsfamilie. Typisk kan man nå 6 tarteletter på en sådan tur. Vi afslutter med Julebryg i forsamlingshuset. hvor alle både værtsfamilier og de "spisende" grupper mødes.

Den årlige Sommerfest afholdes på sportspladsen. Der er flere dages fest, med konkurrencer og underholdning for både voksne og børn.

Kulminationen er fællesspisning lørdag aften, hvor der er helstegt pattedgris med diverse tilbehør på programmet. Der deltager oftest omkring 100 beboere til dette arrangement.

Årets Langå Revy, En meget stor succes, hvor kreative sjæle skriver tekster, udarbejder kostumer, skriver sange, udvikler en koreografi der passer på indhold og tilpasser scenen med baggrundsllys.

Det er muligt at blive landskendt i Langå, hvis man er så heldig at komme med i en tekst, der altid er indpakket i "sød humor" så ingen oplever sig "klædt af".

Revyen opføres 3 gange, så har omkring 300 overværet forestillingerne. Udover de nævnte er det muligt at deltage i:

- Sct. Hans arrangement med tale og skønsang ved bålet.
- Oktoberfest med snitzler og svingende ølpokaler.
- Fastelavnsfestlighed, hvor udklædte voksne og børn går hele byen rundt og samler penge ind til efterfølgende "slå katten af tønden" fest i forsamlingshuset
- Bålmandsarrangement. Der laves mad over åben ild i gruekedel og gamle sorte gryder, ved vores bålplads på sportspladsen. Her benyttes shelteren, af de hurtige, for en overnatning. Der kan sagtens ligge fire børn og to voksne.
- Byens juletræ tændes og voksne og børn nyder aftenen udendørs med julemand, slikposer, varm gløgg og æbleskiver.
- Koncerter i kirke og forsamlingshus
- Bankospil afvikles i forsamlingshus
- Fælles petanque spil aftener, hele sommeren, på vores sportsplads, hvor vi har en fin bane til formålet.
- Gymnastik der afholdes i forsamlingshuset. En gang ugentligt er det muligt at komme i ganske glimrende form, over en vintersæson.

Der blev så stille ude på landet, efter at de allerfleste erhverv og forretninger lukkede.

Men Langå er ikke lukket ned. Der er mulighed for et meget aktivt liv, hvis det ønskes. Og hvor "de store butikker" lukkede, spirer nye "salgsboder" frem. Her kan der købes alle mulige naturalier. Eksempelvis æg, honning, marmelader, saft, kartofler, grønne salater og de smukkeste blomsterbuketter.

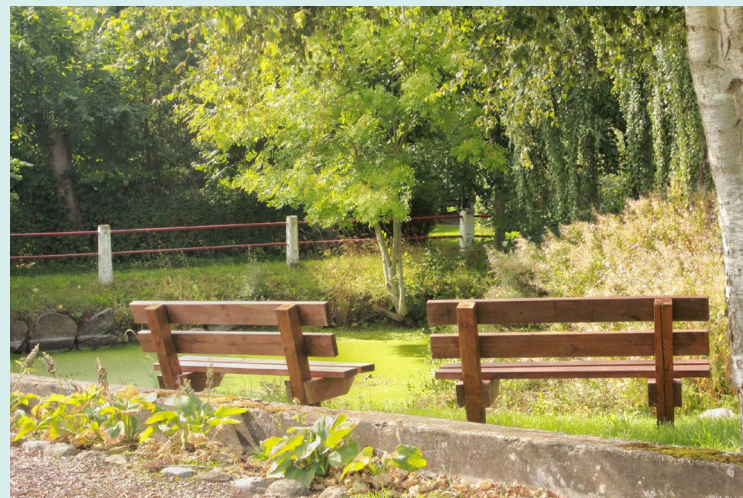

GRØNNE OMRÅDER

Vi har flere grønne rekreative områder i Langå. Bl.a. har vi som tidligere beskrevet vores sportsplads. Med særskilte områder til legeplads. Grillområde med stor overdækket stationær grill. Siddepladser mm. Shelter. Bålplads. Petanquebane. Og lille klubhus med toiletforhold.

Flere steder i byen er der små grønne pletter, oaser om man vil. Med borde og bænke. De findes bl.a. nær kirken. Ved forsamlingshuset. Ved gadekæret, samt enkelte andre steder i midtbyen.

Disse benyttes flittigt og ofte året igennem af bl.a. cykelturister. Der her ses nyde en kaffepause og frokost i det grønne.

BEVARINGSVÆRDIER

Vi har i Langå ikke som sådan fredede eller bevaringsværdige bygninger. Kirken er dog undtaget.

Men det er alligevel vort ønske at kirken og præstegården i deres samlede hele, samt forsamlingshus, må bevare deres funktion og udseende langt hen af vejen, som vi kender dem i dag. Ydermere har vi to gamle nedlagte skolebygninger, der udgør en forskønnende værdi for gadebilledet og byen som sådan. Det er ønskeligt det vedbliver at være sådan i fremtiden.

UDVIKLINGSPLAN

Vi har gennem nogle år tænkt, tegnet, skitseret og talt meget om en stiforbindelse mellem/fra vort forsamlingshus og bagom, ned over eksisterende engarealer om til sportspladsen.

At vi derved kan få en bedre og mere "beskyttet" forbindelse mellem forsamlingshuset og sportspladsen. Beskyttet i den forstand, at børn f. eks. ved festarrangementer og lignende, uden besvær kan smutte bagom forsamlingshuset til sports- og legeplads.

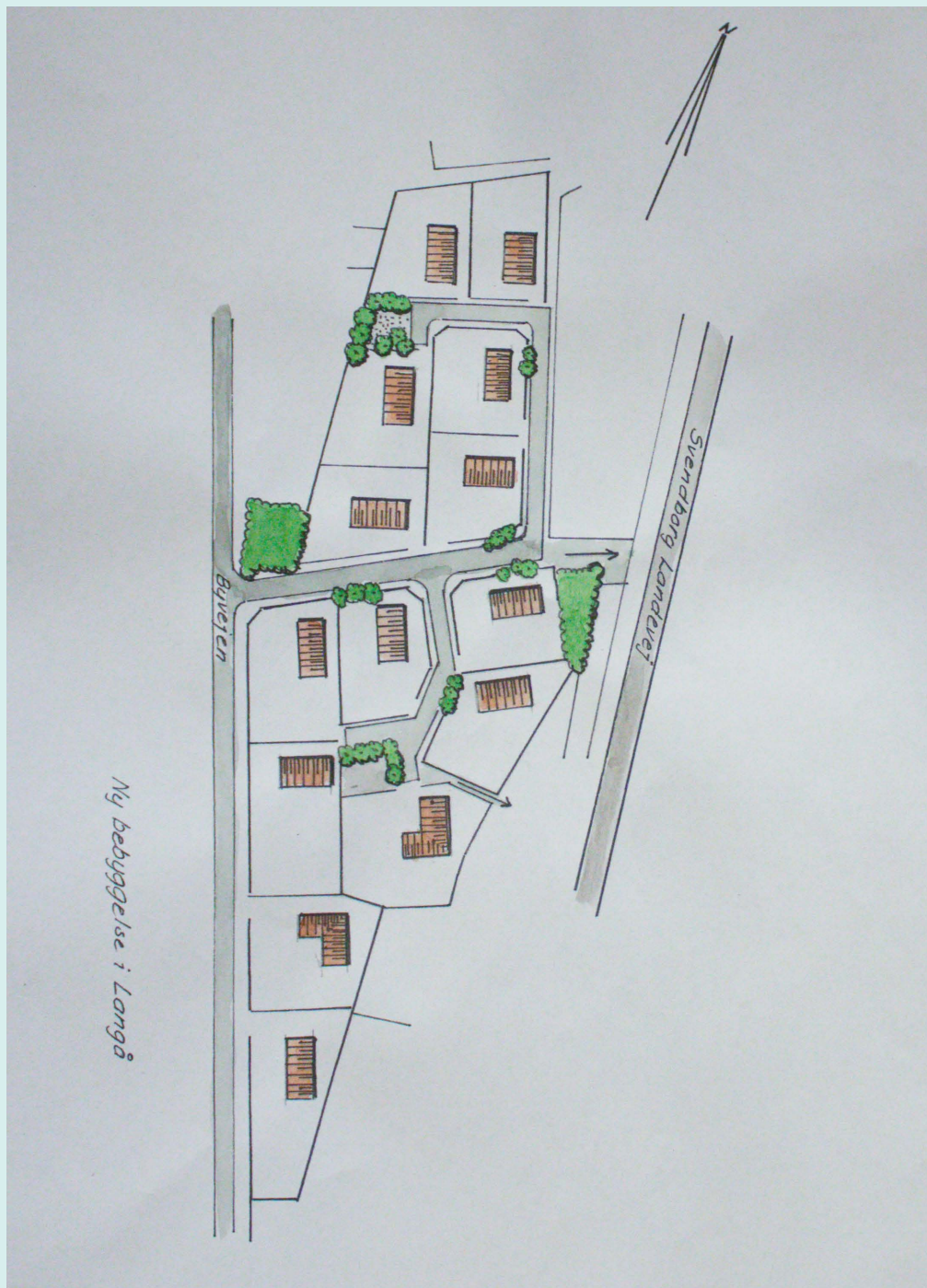
Endvidere er tanken at vi ved den årlige sommer/byfest også via denne sti, bedre kan få optimal udnyttelse af forsamlingshuset i forlængelse af sportspladsen. Til gavn for begge aktiver.

Naturlegeplads er et andet ønske. Vi har en lidt amputeret eksisterende legeplads, i forbindelse med vores udmærkede sportsplads.

Den er, følgelig af ovenstående ønske, nødt til at få en "ansigtsløftning", hvis den for den yngre legende generation skal virke attraktiv og indbydende. Det vil også være helt i tråd med tiden at vore unger får noget motion. Legearealet er i sin nuværende form ganske enkelt ikke "up to date".

Langå

Hvis vi fortsat skal eksistere og være attraktive som landsby og deraf bosætningssted er det meget vigtigt, at boligudbuddet udvikles og udbygdes. Vi forestiller os der kan byggemodnes i "hullerne" rundt i byen. Særligt tænker vi på arealer i forbindelse med Byvejen og på Blomstervænget.

Boliger der modsvarer den stigende tendens i tiden om, at forenkling, minimalt vedligehold samt bolig passende for solopersoner. I forskellige perioder af livet, må her stærkt påpeges.

I forbindelse med banens krydsning af Byvejen, blev der i begyndelsen af 30'erne udgravet en viadukt, og efterfølgende bygget en bro til banen.

Da denne blev nedlagt i 1964, lod man denne grå betonbro blive stående. Den er naturligt blevet en del af bybilledet.

Men ikke desto mindre er det at ønske den ikke var der. Som følge af flere ting, bl.a. dens ringe udseende, dens manglende funktion og sluttelig dens risiko for erosion ad åre.

Eftersom vi har vore tvivl om, hvorvidt man kan få den skaffet af vejen. Bringer vi i forslag at man kunne udsmykke sig ud af problemet.

Herunder bringes et forslag til ovennævnte udsmykning med maleteknikken trompe à l'oeil. Dette ville være en unik indkørsel til Langå.

